

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

МОБІЛІЗАЦІЙНА ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ЕКСТРАОРДИНАРНІ ВИКЛИКИ

Дмитрашко С.А., канд. політ. наук, старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Однією з важливих проблем сучасної політичної науки є визначення специфіки мобілізаційних політичних систем. Звернемо увагу на діяльність націонал-соціалістичної політичної системи, яка є мобілізаційною, оскільки традиційна авторитарна політична система радикально трансформувалася у наслідок Першої світової війни. Ч. Ендрейн писав, що «керівники мобілізаційних систем не розділяють матеріальні інтереси – ведення війни, індустріалізація нації, електрифікація інфраструктури, удосконалення системи охорони здоров'я – й ідеологічні цінності; цим «мирським» завданням надається характер «священнодійства» [1].

XX століття представлена багатьма прикладами мобілізаційних систем. Це: «новий курс» Ф.Д. Рузвельта, сталінський СРСР, Італія Б. Муссоліні, Іспанія 1932-1936 рр., Чилі 1970-1973 рр. а також націонал-соціалістична Німеччина, тобто ті системи, які пройшли радикальну трансформацію в умовах небувалого історичного виклику. Можемо погодитися з дослідниками В. Баріс, Е. Баріс, що сутність будь-якої мобілізаційної системи вирізняють наступні ознаки:

- 1) історичний виклик країні, такої сили, що попередня політична система виявляється неспроможною виробити на нього адекватну відповідь;
- 2) формування команди реформаторів (або революціонерів), які пропонують програму перебудови політичної системи у такому напрямку, щоб вона була спроможна адекватно відповісти на історичний виклик;
- 3) розробка конкретної системи заходів (не на підтримку «свободи і процвітання» взагалі, а на подолання безробіття, убогості, розгром конкретного ворога);
- 4) перехід системи управління країною в «ручний», бюрократичний режим, оскільки саме таке управління найбільш ефективно для досягнення конкретних цілей;
- 5) апеляція до широких прошарків населення, вимога широкої підтримки реформаторів, репресії проти незгодних з новим курсом і новою політикою [2].

Націонал-соціалізм як політична модель тоталітарного панування розкривається у такому комплексі елементів: домінантна всезагальна політична ідеологія, що має риси світосприйняття, тобто формується ідеократія; формалізоване владне інституціональне правління НСДАП, яка з політичного руху перетворюється на монопольну правлячу партію, що відповідало етатистським очікуванням громадян; специфічне харизматичне лідерство, що поєднує формалізований і реальний авторитет завдяки особі лідера та соціальним очікуванням патерналістського характеру; комбіноване використання засобів пропаганди і терору в управлінні суспільством; перетворення традиційної пасивності, вірнопідданства, властивого авторитарній політичній свідомості в активістську лояльну політичну свідомість, що формується завдяки інтеріоризації ідеології в свідомість індивідуума.

Націонал-соціалізм проголошував мету – націонал-соціалістичну революцію заради відновлення держави і створення імперії, яку підтримували громадяни, що пережили поразку в великій війні. В умовах корпоративного типу стратифікації суспільства та відсутності реальних важелів впливу на політичну сферу у населення, адже існувала симуляція участі народу в прийнятті державних рішень, харизматичне лідерство ставало єдиним легітимним суб'єктом управління. Специфіка харизматичного типу лідерства А. Гітлера полягає у тому, що він мав особливі повноваження в управлінні державою, у тому числі, в установленні

норм, також об'єднував у своїй особі ціннісні орієнтири, які не узгоджувалися в умовах сталого розвитку, але були дієвими саме в умовах мобілізаційної трансформації політичної системи.

А. Гітлер мислив як політик екстенсивного типу перехідної доби, що особливо проявилось при формуванні напрямів і пріоритетів зовнішньої політики. Починає від ідеї ревізії Версальської системи конфігурації «центрів сили», поступово формує модель зовнішньополітичної діяльності держави, яка складалася зі створення системи територіальної, економічної безпеки. Нацистська держава та інші тоталітарні держави змінили систему міжнародних відносин, створили систему нових суб'єктів, що посилювало незбалансованість системи світової політики. Визначення конкретної мети – створення расової ієрархії держав та економічна автаркія Німеччини – є проявом діяльності мобілізаційної системи.

Модель нацистської держави представлена в державній доктрині «народ, імперія, фюрер» та втілена після расових законів 1935 р., коли відбувся процес трансформації держави у тоталітарно-вождівську, а націю перетворено на расову спільноту. Націонал-соціалістична доктрина пропонувала модель «братерства багатих та бідних», де єднання носило національний характер та було спрямовано проти конкретно визначених ворогів. Основний удар проти невдоволення соціальним станом доктрина виносила за національне поле, проголошувала ворогом того, хто не є німцем. Для нацистів надзвичайно складним завданням було переконати громадян у єдності інтересів експлуататорів і тих, кого експлуатують. На формування тотальної єдності вплинули ідеї «пруського соціалізму» про те, що Німеччина не може суттєво визначитися суспільним договором, скоріше «природним» ступеневим зв'язком підданих держави і фюрера. Тотальна держава охопила своїм впливом усі ланки суспільства, поєднавши державу – партію – «органічне суспільство».

Завдяки новаторському підходу щодо використання маніпулятивних та мобілізаційних функцій ідеології НСДАП стала своєрідним координатором стосунків між суспільством та владою. Й. Геббельс писав у щоденниках, що Гітлер повторював, «що треба мислити революційно і, перш за все, діяти революційно. Прийшов час, коли...ніякі половинчасті міри тепер не допоможуть. Прийшов час людей, які не знають напівмир і дій, вільних від будь-якої половинчастості» [3]. Гарантом модернізаційних змін виступала держава, яка посилювала функції політичного контролю, економічного планування, соціального впливу ідеологічної системи та механізму пропаганди нової моделі держави.

Проголошена мета – відновлення величі країни – викликала підтримку серед громадян. Г. Почепцов пише, що пропаганда тягнеться до мегаподії, оскільки мегаподія відключає раціональність. Вона активно використовується для програмування реальності [4]. «Глибинна» політика є новітнім методом соціального управління, яке застосовували націонал-соціалісти в межах мобілізаційної системи. Особливе значення для функціонування тоталітаризму та реалізації політичної програми має готовність, здатність людей до виконання владних рішень.

Отже, політична система може трансформуватися в екстраординарний режим функціонування, якщо відбудеться колективна політична мобілізація навколо інтегративної ідеології, як відповідь на виклики, що вимагають радикальної трансформації, змін «правил гри» у політико-правовому полі.

Література

1. Эндрейн Ч. Сравнительный анализ политических систем. Эффективность осуществления политического курса и социальные преобразования. – М.: Весь мир, 2000. – 318 с.
2. Барис В.В. Причины возникновения и основные характеристики мобилизационных политических систем (политических режимов) / В.В. Барис, Е.В. Барис // Вест. Моск. ун-та. Серия 12. Политические науки. – М.: 2010. – С. 50–59.

3. Геббельс Й. Дневники 1945 года. / Последние записи. пер. с нем. ; вступ. слово и общ. ред. А.А. Галкина. – Смоленск: Фирма «Русич», 1993. – 416 с.

4. Почепцов Г. Пропаганда 2.0. / Худож.-оформитель М.С. Мендор. – Харьков: Фолио, 2018. – 796 с.

МОРАЛЬНІСНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Стояно О.О., канд. філос. наук, доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Самоідентифікація як самоусвідомлення соціальними суб'єктами свого місця і ролі у суспільстві є предметом міждисциплінарних досліджень. Представляючи собою відображений у свідомості процес набуття самоідентичності у соціальному просторі, самоідентифікація цікавить філософів, психологів, соціологів, культурологів, політологів. Для більш детального і глибокого аналізу функціонування механізму самоідентифікації особистості як суб'єкта суспільного, державного, особистого життя, необхідно збагатити вже наявні розробки досягненнями етичної науки. Це дозволить зрозуміти як ступінь прояву і розвитку моральності у свідомості і поведінці людини, так і характерні риси її взаємодії із самоідентифікацією особистості.

Самоідентифікація – це специфічно людський акт, який формується під впливом культури, а не приречений від природи [5]. Кожна людина володіє вродженими характеристиками, що відрізняють її від інших людей. Пізнавання, виділення цих якостей, свого неповторного «Я», своєї самості і є предметом самоідентифікації, яка має внутрішню спрямованість. Самоідентифікація як поняття означає твердо засвоєний і особистісно приймаємий образ себе, почуття адекватності й стабільного володіння особистістю власним «Я», незалежно від змін ситуації, здатність особистості до повноцінного вирішення завдань, що постають перед нею на кожному етапі її розвитку, – це і є прояв самоідентичності, тотожності людини самій собі. Початок процесу самоідентифікації закладається за допомогою співвіднесення з чимось зовнішнім, з певною даністю, з чимось об'єктивним, конкретним, реально існуючим поряд з людиною (наприклад, дитина порівнює себе з батьками). Потім відбувається порівняння з якимось зразком, ідеалом, з чимось абстрактним (наприклад, з вигаданим літературним героєм або знаменитою людиною). Самоідентифікація залежить від зовнішнього впливу і особистість, відповідаючи на питання «Хто Я?», усвідомлює своє становище в суспільстві, визначає тип соціальних взаємозв'язків «Я – Інший». Самоідентифікація в рамках суспільства потребує постійної соціальної підтримки.

Моральнісна позиція формується на основі культурно, соціально, історично обумовлених норм моралі конкретного суспільства. Розуміння того, наскільки важлива моральність у житті людського суспільства, дозволило ще у давнину сформулювати правило, яке отримало назву золотого правила моральності: «Треба відноситися до інших так, як би ти хотів щоб інші відносилися до тебе». Золоте правило – фундаментальне правило моральності, найчастіше ототожнюють із самою моральністю. Золоте правило моральності вимагає від людини у її відносинах з іншими людьми керуватися такими нормами, які можна було б обернути на саму себе, нормами, з приводу яких вона могла би бажати, щоб ними керувалися інші люди в їх відношенні до неї. Інакше кажучи, воно вимагає від людини підкорятися загальним нормам і пропонує механізм виявлення їх загальності. Суть цього механізму полягає у наступному: щоб випробувати якусь норму на загальність і тим самим з'ясувати, чи може вона дійсно вважатися моральною, людині необхідно відповісти собі на питання, чи прийняла би, санкціонувала би вона цю норму, якщо б вона практикувалася іншими людьми по відношенню до неї самої. Для цього ній необхідно подумки поставити себе на місце іншого (інших), тобто того, хто буде випробовувати дію даної норми, а іншого

ЗАДУНАЙСЬКА ОПЕРАЦІЯ ВІЙСЬК РСЧА У ЧЕРВНІ-ЛИПНІ 1941 РОКУ	
Шишко О.Г.	400
АКСІОЛОГІЧНО-НОРМАТИВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ СТРАТЕГІЙ	
Лар'яновський І.С.	402
ДО ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ СМЕРТІ	
Пурцхванідзе О.В.	403
ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ІНЖЕНЕРІЇ	
Шевченко Г.А., Мельник Ю.М.	404
АКТУАЛЬНІСТЬ І ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Орлова В.О.	406
ІНФОРМАЦІЙНИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В ХХІ СТОЛІТТІ	
Мамроцька О.А.	407
МОБІЛІЗАЦІЙНА ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ЕКСТРАОРДИНАРНІ ВИКЛИКИ	
Дмитрашко С.А.	409
МОРАЛЬНІСТНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	
Стояно О.О.	411
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ САМООСВІТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ АКТИВНОГО РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Черняк Г.А.	413
МОБІНГ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ	
Осадча І.А.	415
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	
Віват Г.І., Філіпенко О.І., Гриньків О.В.	417
КУЛЬТУРА НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ	
Машарова Я.В., Казарян Т.Г., Шевчук О.В.	418
ДЕРЖАВА ТА МОВА В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Лупол А.В.	419
ПРИЙОМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СПРИЙНЯТТЯ ТА ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	
Южакова О.І., Лакомська І.В.	420
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО З ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ	
Сергєєва Т.П., Кананихіна О.М.	422
ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ТЕХНОЛОГІЯ КЕРУВАННЯ ЗДОРОВИМ СПОСОБОМ ЖИТТЯ	
Волкова Т.В., Гончарук Р.С.	425
ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СИСТЕМИ ТАБАТА	
Халайджі С.В., Павлова Н.В.	427
ХАРЧУВАННЯ, ЯК ОДИН З ГОЛОВНИХ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА СПОРТИВНЕ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ- СПОРТСМЕНІВ	
Захлевська Т.В., Лаговська Н.Г.	429
ВПЛИВ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ СТУДЕНТІВ	
Павлюк О.В., Болтомагіс Д.В.	431
РОЛЬ ОЗДОРОВЧОЇ ГІМНАСТИКИ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО	
Цапенко Л.М., Яготін Р.С.	433